

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 7 (270)

Fredagen den 17 februari 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 9: — Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam ..... » 5: —</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lös:n endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.</p>
---	--	---	---	---

Ida Guldbrand.

Den första i denna månad firades härstädes en åminnelsefest, som visserligen hvad yttre glans och ståt beträffar på intet vis sträfvade att täfla med de lysande jubelfester, som tid emellan af olika anledningar afhållas i en hufvudstad, men hvilken genom arten af det verk, som firades, var mer än de flesta ägnad att göra ett varmt och minnesrikt intryck.

Det var det vid Drottningholmsvägen ute å Kungsholmen belägna *Stockholms sjukhem*, som med en enkel högtidlighet då utmärkte 25-årsdagen af sitt första öppnande. Den ädla tanke, som legat till grund för denna institutions stiftande, och det i kärleksoffer uthålliga sätt, på hvilket densamma under det gångna kvartseket alltjämt fullföljts, gifva oss anledning att i dag något dröja vid denna fest och detta sjukhems historia, så mycket mer som vi ha nöjet att kunna bifoga ett porträtt af hemmets nuvarande nitiska och allmänt uppburna föreståndarinna, fröken *Ida Guldbrand*.

Till festen voro inbjudna styrelseledamöter-

na och deras fruar, öfverläkaren d:r Karl Kjerner med fru samt för öfrigt en del i hemmets verksamhet intresserade personer. Äfven ett 80-tal af de patienter, hvilkas tillstånd tillät det, var tillstädes. Sedan kaffe intagits i samlingsrummen, begåfvo sig festdeltagarna till stora bönssalen, där pastor Wadén lämnade en redogörelse för anstaltens uppkomst och utveckling. Därefter fortsattes festen i samlingslokalen, där förfriskningar voro framsatta. Justitierådet Carlson föreslog en skål för hemmets läkare och tjänstepersonal, och professor Wising talade för dem, hvilka från första början följt hemmets verksamhet, därvid särskildt vändande sig till d:r Kjerner, som denna dag äfven firade sitt 25-års-jubileum såsom sjukhemmets läkare och som städe med oafslätlig omsorg skött sitt viktiga kall.

Behovvet af en inrättning inom hufvudstaden till upptagande och vård af personer, lidande af långvariga eller obotliga sjukdomar, och hvilka på grund häraf endast undantagsvis och för kor-

Hela lifvet upplefves igen i barnen. Nu först förstår man sitt eget lif.

SÖREN KIERKEGAARD.

tare tid kunde bli intagna å de vanliga sjukhusen, hade redan länge varit i hög grad kännbart. De fattighus och försörjningsanstalter Stockholm förut ägde, lämnade många fordringar ouppfyllda, särskildt för dem, som förut sett bättre dagar, men genom olyckor af växlande slag bringats till fattigdom och nöd, ökad genom bördan af en ofta hopplös sjukdom. Att bereda dessa i dubbelt afseende nedtryckte en tillflyktsort, ett verkligt hem, var tanken i det upprop, som i början af 1860-talet utfärdades af några människoälskande män med dåvarande professorn Magnus Huss i spetsen. Detta ändamål behjärtades också allmänt, och inom ett par år efter uppropets utfärdande, eller i november 1867, stod hemmet, tillkommet uteslutande genom enskild välgörenhet, färdigbyggt, fastän man först den 1 februari 1868 kunde mottaga patienter där.

Genom fortsatt frikostighet har hemmet varit i tillfälle att alltjämt utvidga sin verksamhet, så att detsamma efter 10 år kunde lämna vård åt 135 obotligt sjuka åldringar, och för närvarande vårdas därute 149.

Då man enligt reglementet ej fick mottaga de beklagansvärda epileptiska sjuka på hemmet, gick man för några år sedan i författning om uppförande af en särskild byggnad för dessa olyckliga, och 1891 invigdes denna byggnad åt människokärlekens tjänst och står nu på andra sidan vägen som en värdig pendant till den äldre syskonbyggnaden. På hemmet för fallandesjuka vårdas för närvarande 43 patienter, och det beror uteslutande på de lyckligare lottades frikostighet, om hemmet skall kunna fortgå vidare på denna väg.

Fröken Ida Guldbrand, Stockholms sjukhems nuvarande föreståndarinna, är dotter af filosofie doktorn, lektorn vid Skara läroverk, sedermera prosten och kyrkoherden i Sörestads församling af Skara stift, *Gabriel Guldbrand*, och hans maka, *Tekla Amalia Brink*. Hon uppfostrades i ett gästfritt och arbetsamt föräldrahem. Barnens undervisning öfvervakades hufvudsakligen af fadern, som, själf vetenskapsman och historieforskare och med brinnande håg för studier, sökte leda deras håg däråt. Han var en af de få män på sin tid, som omfattade tanken på kvinnans själfständiga verksamhet och inplantade den i sina döttrars sinnen.

Efter faderns död flyttade familjen först till Skara och sedan till Upsala i och för sönerns studier. Några år senare upplöstes dock det trängre familjebandet, och Ida Guldbrands länge närda begär efter en vidsträcktare verksamhet tog nu ut sin rätt. Till en början biträdde hon med undervisningen vid Stockholms idiothem, men kallades snart att förestå ekonomien vid Konradsbergs hospital.

I början af år 1887 antogs hon till sin nuvarande ansvarsfulla befattning. Hon hade under sin föregående verksamhet lyckats fästa uppmärksamhet vid sig för sina gedigna egenskaper, och de år, hon hittills tillbragt på den nya plats, dit hennes varma människokärlek ställt henne, ha stadgat såväl förmännens höga tankar om henne som alla de lidandes sanna tacksamhet, hvilka gifvits under hennes vård.

Varmhjärtade svenska kvinnor skola helt visst icke glömma, att, då tillfälle gifves, äfven praktiskt stöda den vackra institution, som heter Stockholms sjukhem, och som i så hög grad gjort sig förtjänt af allt det understöd, hvaraf den kan vara i behof.

Modellen.

Vagnen stannar, porten öppnas, festens drottning nalkas trappan.
Ifrån marmorhvita skuldror glider ljudlöst bälverfappan.
Här är luften varm och mättad utaf välluftsdofter blida,
Och hon ser en lund i tropisk fågling prunka vid sin sida.
Ser — o nej, hon har ej öga för den praft, som hopen tjusar;
Detta själfmedvetna löje, som den röda läppen frusar,
Säger: "Detta är min lifsluft, ödet efter gammal vana
Tänder ljus och kastar friska blommar på min jämna bana."
Upp hon ilar till triumfer med en fot så lätt som fläkten.

Lift ett brofigt sagosfimmer svallar silfessfira dräkten,
Och demantestjärnan brinner gnistrande på lockig hjässa,
Då hon svinner lift en plötslig, luftig drömsyn utdan dessa
Blickar, hvilka tjusta följa henne på den mjuka leden,
Mattbelagda leden, maffligt dragande till jordens Eden.

* * *

Och han såg en skymt af henne, där han stod i pelargången,
Och i ögonblickets tjusning låg hans konstnärssande fången.
Hon, ja, hon skall bli modellen till hans unga skönhetsdrottning,
Hon, för hvilken riddarskaror bryta lans i ädel brottning.
Hon skall sitta på estraden, pärlesmyckad upp till hafan,
Ännefrönt och med en mantel, skiftande i hög skarlafan.
Hennes fina, blonda hufvud stråla skall i solskensdager,
Hennes hvita hand skall hvila på en frans af ros och lager.
Tronande högt öfver hopen skall i isfallt lugn hon skåda
Ned på lefens glada täflan, ned på kampens heta våda,
Sitta där med segerpriset, stolt och raf och lätt i hägen,
Väntande den lyckovalde, hvilken striden är bevågen.
Hon, ja, hon skall bli modellen för hans unga skönhetsdrottning,
Hon för hvilken riddarskaror bryta lans i ädel brottning.

* * *

"Hvem är ni," han plötsligt spörjes af en näckstyf galonerad,
Och hans drömbild börjar dunsta, han blir röd och smått generad,
Lämnar skynsamt pelargången. Från en luft, som doftar, smeker,
Från de ljusa regioner, där man lifvets lefar lefer,
Går han ut i vinterfällan: "Hu, hur kallt, väl tjugu grader!"
Och han ser på epipagen, rullande i långa rader.
Nya, sobelsvepta änglar, rosenhyllta och förnöjda,
Nya, tjusande modeller till hans: "öfver hopen höjda".
Men han går och drar den slitna fragen högre upp i nacken,
Går med stormsteg, tills han plötsligt hejdas af en stämna. Uff, en

Barnastämna hes och bruten: "Herre, gif mig några slantar."
Och han ser två sträckta händer, stackars händer utan vantar,
Ser ett litet blåögdt anlet, skarpt belyst af gasens låga,
Och hans unga hjärta frymper samman af en häftig plåga.
Nu för dessa ringa trasor, dessa finder, gulbleft marga,
Glömmer han sin blonda drottning, hon den skära, ungdomsfagra.
Ty i detta dystra öga, där en tår tycks svälla frusen,
Ser han maningen framljunga, maningen från dessa tusen
Små förgättna: "Var barmhertig, dela broderligt vår smärta!
Utom slanten till härbärgat, gif härbärke i ditt hjärta.
Visa bilden af en ungdom, dömd att vissna i sin knoppning,
Bittert flängande vid lifvet utan styrka och förhoppning.
Visa världen dessa arma, som stå hemlösa och frysa
Utänför de gyllne salar, hvilkas rutor festligt lysa.
Hejda dessa lätta skaror, som på flådens stigar dansa,
Låt dem stanna för kontrasten, låt dem bäfvande sig sansa
Och betänka, att den enda gärning, som, af domarns pröfvad,
Gäller i den stora domen, heter kärlek fristligt öfvad."

* * *

Blott en skärf och blott ett vänligt ord hon fick, den frusna lilla,
Men hans ande mottog ljuset, det blef dag i drömmens villa.
Hon, ja, hon skall bli modellen för hans tafla...
"Nu är tiden
Kommen, då jag målat nog utaf förtrollerskor i sidan,
Skönhetsdrottningar och stolta scener från ett mörkt förlutet
Tidehvarf, af romantikens falska skimmer öfvergjutet.
Nej — två dystra barnaögon sfola skarpt från duften ljunga
Och i omedveten höghet domen öfver eder slunga."

ANNA KNUTSON.

En liten gnista.

"Ja, det är ändock besynnerligt," sade min kusin och suckade på sitt vanliga sätt, »hvad så'na där små ska' ha här i världen att göra? Bara ställa till oro och bekymmer, kan det tyckas. Tänk, så bra Sofie hade det förut — behöfde aldrig bekymra sig för det minsta, och nu sitter hon och gråter och är blek och affallen, hon som såg ut som en ros. Att det kan bli så stora förändringar bara på tre månader! — Fast det var då nästan väl att den lilla, klena flickan fick dö, om hon bara skulle ha blifvit en sjukling eljest. Men, som sagdt, man kan verkligen undra, hvad hon skulle här i lifvet att göra?»

Jag kunde bara ägna hälften af min uppmärksamhet åt Matildas beskärnelser, ty den andra delen måste jag lämna åt brasan, som inte ville brinna, fastän jag låg på knä framför kakelugnen och blåste på den alldeles icke torra veden. Jag hade stoppat in stickor efter stickor och fått upp en svagt fladdrande låga, men så fort de brunnit ut, lågo vedträden där och rökte igen. Inte heller var det just uppmantrande att höra Ma

tildas jämmersamma ton, hur van jag än var därvid; ty hon var en af de människor, om hvilka man nästan kan säga, att det hör till deras välbefinnande att ha något att beskärma sig öfver. Den här gången kunde jag dock i mitt hjärta inte alldeles neka till, att hennes beklaganden kunde tyckas ha skäl för sig — ty underliga kunna sådana skickelser ofta se ut för våra ögon.

Hon steg nu upp för att gå; jag bad henne visserligen af artighet att sitta kvar litet längre, medan jag på samma gång gjorde en ursäkt, för att jag varit så upptagen af brasan; men hon ville inte — det skulle bli så mörkt — och jag var inte enträgen.

När hon gått, försökte jag om igen med den envisa brasan. Stickorna hade tagit slut — hvad skulle jag nu ta mig till? Om jag bara haft ett par till, skulle jag bestämdt fått bukt med den. — Se, där låg en liten näfverbit på golvet och skräpade, hvilken fallit af ett vedträd. Om jag skulle försöka med den — han var bara så fasligt liten! Han kunde väl inte göra mycket gagn? Men så stack jag in honom i brasan bland de återstående gnistorna. Näfverlappen blossade upp, men han kunde inte brinna länge; inom några ögonblick var det lilla flarnet förtärdt, föll ihop och slocknade. Men bland vedträden, som nu voro så uttorkade och glödgade, att de blott behöft denna tändande gnista, flammade en stark och klar låga upp, smög sin eldtunga omkring dem, utbredde sig, delade sig i allt flere lågor — och i ett nu stod hela brasan i brand och flammade så hurtigt, att det dånade. Det var just den där lilla näfverbiten som behöfts för att tända den i full låga; han själf hade slocknat, men dessförinnan hade han hunnit tända en värmande eld.

Det var som om denna lilla omständighet åter påminnt mig om Sofie — jag visste knappt huru. Men nu fick jag en bestämd håg att gå upp till henne; förut hade det förefallit mig som en motbudande ceremoni att gå dit och »beklaga sorgen», så att jag inte kunnat komma mig till därmed, fastän det kanske varit ovänligt. Men nu ville jag gå.

När brasan var utbrunnen, satte jag på mig hatt och kappa, ehuru jag kände en viss tvekan om, hur hon skulle ta emot mig, då jag inte kom på visittid. Sofie hade alltid fäst så mycket afseende vid sådant där — hon hade ju heller aldrig haft mycket annat att tänka på. Och så gick jag.

Det var Sofie själf, som öppnade — det hade då aldrig händt förr! Och så föll hon mig strax i armarna och började gråta, men hämtade sig snart och sade med så mycken vänlighet, att den gick mig till hjärtat, att hon satte mycket värde på, att jag kom. Jag hörde inte en enda vink om, att det var på olaga tid. Sedan talade hon en stund om sin lilla flicka och hur underligt det var, att hon inte fått behålla henne; men det skedde i en ganska undergifven ton. Det hade blifvit något mycket enklare i Sofies hela väsen; och själfva sorgklädningen var inte så utpyntad, som hennes toaletter eljes brukade vara. Det var som om hon märkt mina tankar, och jag trodde, att hon skulle säga att »det inte brukades numera»; men så sade hon i stället:

»Kära du, jag kan inte tänka på sådant där nu!»

Vi sutto länge och språkade, och hon bad mig stanna kvar till teet. Jag kände knappt igen mig i det hemmet; där hade blifvit liksom mycket varmare och trefligare. Sofie

hade fått något husmoderligt i sitt sätt, sedan hon nu blifvit van att vara hemma i flere månader; förut hade de varit borta eller haft främmande de flesta aftnar i veckan. Men nu talade Sofie med motvilja om att börja deltaga i sällskapslivet igen. Man skulle nog ursäkta henne i vinter. De skulle bestämdt vara mera hemma hädanefter; både hon och hennes man hade funnit det så trefligt. Det var till och med som om ett mycket varmare förhållande inträdt dem emellan — de hade tid nu att tänka mera på hemmet och hvarandra. Ja, Sofie hade något helt annat än förr i blicken, något djupt och själfullt — just hvad som förut fattades däri!

»Jag ser,» sade hon, då hon tog afsked af mig, »att vi ha en sann vän i dig.»

Jag kysste henne till svar. Det hade inte heller jag vetat förut — ty i det huset hade jag i stället känt mig främmande — men nu kände jag, att så var.

Jag brydde mig inte om att säga någonting vidare i ämnet till Matilda. Om människor inte vilja tänka själfva, så kunna de i alla fall vanligen inte bli öfvertygade. Utan jag behöll min tanke för mig — hur skulle jag också kunnat komma och tala om, att den blifvit väckt af en liten näfverbit! — jag hade, som sagdt, härefter min tro för mig, att »såna där små» kunna ha en stor och viktig uppgift att utföra här i lifvet.

»—ster».

Hafva vi någon "folksång"?

Jag menar nu ej den officiella folksången, den som afsjungen som en särskild hyllning åt rikets högste styresman, när folket vill gifva ett uttryck för sina känslor för konungens person, både som landsfader och människa, ett uttryck hvare en hel församling vid festliga tillfällen kan deltaga. En sådan sång äga vi ju, hvilkens högtidliga melodi och väl lämpade, om ock från en annan nations kungssång lånade ord ganska väl passa för ändamålet. Men vi borde dessutom hafva en sång med lättlärd melodi och dito ord, en sång, som hvarje moder kan sjunga med sina barn, och som redan i tidiga år kan väcka och underhålla fosterlandskänslan i de ungas hjärtan. Det skall vara en sång, som fäster sig i minnet, som icke är för lång, där ord och melodi smälta samman till ett helt, som värmer hjärta och sinne, och som, om äfven omedvetet, griper oss helt och fullt, en sång, som vi sjunga hemma och i skolan, i högtidligt lag och i hvardagslag, vid vårt arbete och vid våra fester, som blir oss kär, därför att den är vår, vår egen, vårt fosterlands sång. Det skall vara en sång, som lockar tårar i våra ögon, när vi efter lång frånvaro från hemlandet få höra den, en sång, som i en blink ställer fram för vår inre syn en bild af vårt gamla, ärorika, fattiga och dock så högt älskade fädernesland. Hafva vi en sådan sång?

Ja, vi hafva den, och hvad mera är, vi hafva länge haft den. Då och då har den sjungits, än af studenter, än af folkskolebarn, ibland på någon konsert, ibland vid någon fest, men mycket, mycket sällan, endast undantagsvis och utan att man mycket fäst sig därvid. Men så hände sig, att en af våra

yppersta sångare — »den härligaste stämman i Europa i det väldigaste fodral i Sverige,» som en utlänning en gång yttrade — att denne sångare tog upp den enkla visan på sin repertoar och sjöng den med brinnande värme, med de skönaste toner af sin härliga röst. Det är icke så längesedan, men vi hafva för hvarje gång vi hört den sången lärt oss mer och mer älska den. Och huru och hos hvem den tanken först uppstod, veta vi ej — i alla fall icke just nu — men småningom började här och där höras röster, som förvånade utropade: »Här ha vi ju den saknade folksången!»

Mina läsarinor ha säkert redan förstått, hvilken sång, som här afses, men låtom oss till yttermera visso upprepa de få raderna. Det, som skall sägas, blir då lättare sagdt och lättare förstådt.

»Du gamla, du friska, du fjällhöga nord,
Du tysta, du glädjerika sköna,
Jag hälsar dig, vänaste land uppå jord,
Din sol, din himmel, dina ängder gröna!»

Du tronar på minnen från fornstora dar,
Då äradt ditt namn flög öfver jorden;
Jag vet, att du är och förblir hvad du var!
Ja, jag vill lefva, jag vill dö i Norden!»

Åh, den gamla visan kunna vi ju alla! utropar man. Vårdaste, det är inte så säkert ändå! Jag var nyligen i ett sällskap af tio à tolf personer, där denna sak kom på tal, och det begaf sig, att ingen af de närvarande kunde felfritt uppläsa de båda verserna. Den ena kunde ett par rader, den andra också ett par, somliga ingenting alls. Men den enkla sången, den ansåklösa visan, har ju också för längesedan flytt från våra samkväm, ja, från våra bygder. Ty den, som nu skall våga uppträda och sjunga för vår hyperkritiska allmänhet, äfven i det enklaste, mest privata sällskap, måste vara en talang, eller i alla fall utropad som sådan, om prestationen icke skall mottagas med ligkiltighet eller löje. Det är numera icke fråga om att uppfatta orden till sången — det är blott tonerna det gäller, och ju konstigare dessa drillas fram, dess bättre. Ej ens i folkets, det arbetande folkets mun höras numera några konstlösa visor; det enda i den vägen man får höra är möjligen en half-full bonddrängs på lördags- eller söndagskvällen framskrälade skillingssvisa. Ty i folkskolan sjunges ej mera unisont, utan »i stämmor»; i elementarläroverken naturligtvis aldrig. Psalmerna sjungas visserligen unisont, men icke går man för sig själf och trallar en psalm! Det faller ingen in — och väl är det.

Men skolan — först och främst folkskolan och sedan äfven den förnärmare elementarskolan — borde göra sig angeläget att hos sina alumner inpräglade kärleken till sång, till den enkla sången, den som består däri, att man »kan» en melodi till ord, som säga något i och för sig, och som blifva något mera, därför att de framsägas på ett musikaliskt sätt. Det är orden och tonerna i förening, som lyfta sinnet och gifva den poetiska, idealistiska själsstämning, som — realisterna må säga hvad de vilja — dock alltid förblir mänsklighetens himmelska arf — det käraste, ljufvigaste arf.

Fordom förstod man detta bättre än nu. Man sjöng, för det man var glad eller sorgsen, rörd eller högtidlig, för det man ville gifva sina känslor luft i både ord och toner. Det gäller här alldeles icke det musikaliska utförandet; det är blott en sådan

fröjd, en sådan ljuflighet att få *sjunga ut* orden i stället för att blott läsa eller tala dem. Instinktligt känner man, att deras innebörd stiger, blir rikare, fylligare, mera motsvarar, hvad hjärtat så varmt känner och så matt förmår uttala.

Men huru ofta får man erfara något sådant? Det är en icke obetydligt bidragande orsak till den stora anslutning frälsningsarmén och andra sekteriska sammankomster utföra, att där sjunges så mycket, sjungas enkla, konstlösa, »andliga sånger», som sedan kunna i hvardagslag upprepas och glädja och trösta i ensamhet och mörka stunder. Eller ock är det jublande toner, och hjärtats lycka och glada förhoppningar sjunga däri. Men under alla förhållanden är det icke fråga om utförandet, utan blott om innebörden af sången, blott om den sjungandes egen stämning; och är denna äkta, meddelar den sig också åt åhöraren. Eller blir det icke litet varmt om hjärtat, litet fuktigt i ögonen, då vi höra klara barnaröster samstämmigt sjunga en enkel sång eller en glad ungdom ensam i skog och mark gifva sin lifsglädje luft i en munter visa? Jag är viss på, att icke många svara nej på denna fråga. Sådana filistrar hafva vi dock ej ännu hunnit blifva.

Men det är ej genom »undervisning i sång», icke genom »att sjunga i stämmor», som dessa sånger komma in i vårt medvetande och välla fram öfver våra läppar. Icke kan man gå i skog och mark och för sitt eget nöje sjunga »andra stämman» eller »första bas» och så vidare.

Vare det långt ifrån mig att önska, det den svenska kvartettsången skulle förvisna eller ens försummas! Ingen skall kunna högre än jag värdera de många njutningsrika stunder denna härliga sång skänker enhvar med något sinne för tonernas sköna konst. Men därför att vi då och då kosta på oss en festmåltid, borde vi icke försumma hvardagskostens. Det är godt att vi till tusenden sinom tusenden frambära blomman af hvad konsten och människorösten i förening kan åstadkomma, men vi få därför ej försumma de hundrade och åter hundrade tusental, som äro utestängda från att beundra denna högsta blomstring af ett förädlade nöje. I bredd med denna högre undervisning i sång borde gå öfning i den konstlösa sången, den sång, som ej kräfver arbete, utan blott förfriskar och uppmuntrar — jag menar den unisona sången. Endast genom denna kan kärlek till sången inkomma i det unga sinnet, och endast så kunna barnen lära sånger och visor, som blifva till deras egendom, som de kunna sjunga »för ro skull» — i förbigående sagdt, ett mycket betecknande ord, detta »för ro skull». Och ingen kan väl neka, att det vore en stor vinst, om i folkskolan finge inläras och sjungas, dels våra gamla vackra folkvisor, dels andra tilltalande små sånger, så att dess ungdom icke vore uteslutande hänvisad till visor, »tryckta i år», när den ville sjunga »för ro skull».

Slutligen är det endast så, som en verklig folksång kan komma till stånd — det vill säga en sång, som lefver på folkets läppar och har sin rot i folkets hjärtan. Och den sången skall vara en sång om landet, om vårt eget land, vårt gamla, friska fjällhöga land, som tronar på minnen från fornstora dar, och där vi vilja lefva och dö, fast storheten blott är ett minne och rikedom ej består i annat än frihet, friskhet och höga fjäll. Det behöfver ej vara någon konstrik

melodi och ej heller något skaldestycke, som står sig inför kritikens skarpa synglas. Melodien skall vara sådan, att den lätt fastnar i minne, och orden skola vara väckande varma och i få drag påminna oss om fosterlandet och draga vårt hjärta till detta. Det vore nog godt, om någon af våra stora skaldar hade skrivit en sådan sång och den hade sjungits in i vårt folk. Men ingen skald har brukat sin penna därtill, och ingen har tänkt på, att vi behöfde en nationell sång — eller rättare sagdt, ingen tänkte på, att vi redan hade en sådan, ehuru mången beklagade saken däraf.

Helt visst medgifves af alla, att en fosterländsk sång eldar fosterlandskänslan så som knappast något annat. Och att fosterlandskänslan här hos oss är i stort behof af väckande och närande element, det hafva vi för länge sedan upptäckt och medgifvit. Att en folksång, allmänt inlärd och allmänt sjungen, skulle vara ett sådant, hoppas jag ej heller skall röna motsägelser. Och därför ville jag bedja alla, som det förmår, bidraga till, att den vackra sången om hemlandet, det »tysta, det glädjrika sköna», blir i ordets rätta bemärkelse en folksång. Den, som skrivit orden till sången, måste väl som skald räknas till »de mindre profeterna», men hans kärlek till sitt land och de sånger, som utan honom skulle varit glömda och döda, kan aldrig ifrågasättas.

Skolorna skulle häruti kunna mycket verka, men för att åstadkomma detta behöfs mera än ens ropande röst i öknen, som ju dessa enkla rader måste blifva. De finnas dock, hos hvilka mina ord torde vinna ingång — det är mödrarna. Till dem vill jag säga: lären edra barn att sjunga goda och glada visor, små sånger om fosterlandet, och först och sist den, som vi skola göra till vår folksång — sången om det gamla friska, fjällhöga Norden, vårt eget land, vårt fosterland. Den sången skall vara dem ett barndomsminne, som aldrig utplånas, och genom dem skall den tiden komma, då sången om Norden skall blifva vår högtidssång och *alltid* sjungas, när helst en fest firas, ett namn äras, ett minne upplifvas hos vårt folk, bland höga och låga. Och på så sätt skall fosterlandskänslan väckas hos barnen och underhållas hos ungdomen, och denna känsla manar till godt och skyddar mot ondt mera än någon tror.

Ack! Låtom oss alla samfäldt arbeta därför.

Mathilda Langlet.

På Mars.

På planeten Mars är det kvinnorna, som utföra den politiska rösträtten; männen äro utestängda därifrån, men på de senare åren har en del af dessa begynt agitera för att få del i statens styrelse. Detta väcker motstånd i kvinnornas läger, och det öfvervägande flertalet bland dem har en massa argumenter till hands mot en sådan omstörtning. De säga, att naturen har bestämt männen för vanliga handverk och yrken och till att driva handel, men att staten icke är deras sfer, och de uppdraga en högst oroande framtidsbild af männens politiska emancipation. Om männen få rösträtt, komma de naturligtvis allesamman att öfvergifva det arbete, de sysslat med i århundraden, och hur skall det då gå med världens

affärlif? Nej, mina herrar, säger en af talarinnorna, vi måste i edert eget intresse, som vi sätta högre än något annat, afslå att gifva ert kön de politiska rättigheter, som kvinnorna besitta, eller någon direkt andel i statens styrelse.

Vi försäkra er, att vi icke drifvas af egoistiska bevekelsegrunder. Vi försäkra er också, att vi ha den högsta möjliga aktning för den manliga intelligensen, och just därför att vi sätta er så högt, kunna vi ej tillåta er att förnedra er genom någon slags politisk verksamhet. Tro oss, när vi säga er, att det finns intet så ödesdigert som rösträtt för män. Ty eder natur är ej densamma som vår. I ären långsamma, säkra, solida resonörer, men I han icke den snabba förmåga af ögonblicklig insikt, det plötsliga grepp på tingen, som är nödvändigt för en statens styresman och också måste fordras af en väljare. Tron därför icke, att I ej skullen ha någon röst med i politiken; äro icke edra hustrur och edra döttrar, edra mödrar och svärmödrar alltid redo att lyssna till edra uttalanden och råd och taga vederbörlig hänsyn till desamma? Sen I icke, att I nu spelen en långt vackrare roll i staten, än om I voren politiskt likställda med oss? Nej, vi vilja på intet villkor ge vårt samtycke till, att I tagens bort från edra betydelsefullare och ädlare plikter. Sanningen är, att om blott först ert kön finge tillträde till de offentliga angelägenheterna, så skulle snart alla manliga ideal dragas i stoftet. Vi vilja som hitintills styra och lagstifta för bägge könen; hafven blott tillit till oss. Nöjen er med våra kärleksbevis och verken i ert kall, utan att låta störa och förvilla er. De sanna männen ibland er äro ense med oss och känna ingen önskan att trada utom sin verksamhetskrets. De veta, att det finns intet på mars, som vi kvinnor ej äro redo att göra för deras intressen; och de veta, hvilken deras plats är. Ett faktum är, att denna agitation är uteslutande ett verk af några få samhällsfientliga radikaler. Skulle de finna något gehör, blefve följderna rent af förfärliga. Ty dessa vilsekomna och vilseledande män, som satt till sin uppgift att efterapa kvinnor, dessa könlösa väsen, *neutra* och icke män — de äro vårt tidevarfs obetingadt beklagligaste och förhatligaste utväxt.

Mätte det aldrig lyckas dessa vettvillige att draga ned det sanna manliga idealet!

Iduns pristäfling.

På framställda förfrågningar få vi i följande punkter ytterligare komplettera våra förut gifna regler för pristäflingen om ordet Fosterland.

Inga provinsialismer äro tillåtna.

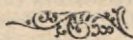
Sammansättningar däremot, som icke äro rent af krystade, tillåtas.

Då punkt 5 i våra förut meddelade regler tyckes ha gifvit anledning till åtskillig tvekan, vilja vi nu förtydliga den så, att *likaljudande former af ord*, som tillhöra olika ordklasser eller ha olika betydelse, få endast upptagas en gång. Om man således t. ex. har *ros* (= beröm), kan man ej förhindras också upptaga *rosen* (= blomman). Eller om man har *leda* (substantivet), har man ock rätt upptaga verbet, om man kan få det i en *olikljudande* form, således t. ex. *ledas* (passiven).

Flere brefskrifvare ha uttryckt sin harm öfver det geschäft, som af en del personer annonseras i tidningarna, nämligen ord till salu, bildade ur »Fosterland». Vi behötva väl ej ännu en gång betona, att vi stå utom alla dessa affärer och tillbakavisa alla annonser i den riktningen, som till oss ingå. Vi tro oss tryggt kunna försäkra, att ingen behöfver känna sig afskrämd från att deltaga i täfningen genom de höga siffror på antal ord, som dylika geschäftsmakare annonsera, då flere sådana listor af lurade köpare förevisats oss, hvilka innehållit en betydande mängd rena befängdheter, som aldrig kunna komma att gillas i täfningen, och vi afråda lifligt enhvar att spela sina penningar på dylikt.

Redaktionen af Idun.

Londonskt sällskapslif.

Bref till Idun.

London i februari.

Sällskapslif — det är ju något som damerna särskildt ha intresse för — så kanske några af Iduns ärade läsarinor ville höra litet om sällskapslifvet i den stora världsstaden. Sällskapslif kan och bör vara ett godt — och det kan vara och är ofta ett ondt. Ett ondt, då det drifves till öfverdrift och har en oädel anda, men en god och nödvändig sak, af stor, uppfostrande betydelse, då det kommer som vederkvickelse och förfriskning efter arbete.

Här finnes naturligtvis sällskapslif af alla tänkbara slag, men det är blott ett par sidor däraf, som vi skola tala om nu.

»At Home» har från att begagnas blott för att beteckna, hvilken dag den eller den damen »var hemma» för att taga emot besök, kommit att användas för både enklare och större privata och äfven stundom offentliga tillställningar.

Låt oss nu se, hur det tillgår på en »At Home», privat och af ganska vanligt slag; t. ex. hos general D., tillhörande »Science and Art Department».

Omkring 4 veckor förut ha vi fått tryckta kort, tillkännagifvande, att general och mrs D. äro »at Home» den och den dagen och »request the pleasure of mr and mrs X:s company (anhålla om nöjet af mr och mrs X:s sällskap) etc. Vi äro bjudna kl. 10 och infinna oss »i god tid» närmare kl. 11. Efter det vi blifvit förda till våra respektive kapp- och toalettrum och aflagt ytterplaggen, tillfrågas vi af en betjänt, om vi önska intaga förfriskningar och visas in i salen (som alltid i de enskilda engelska husen är på nedre botten). Vi begära en kopp te vid buffeten och taga en liten smörgås — en tum i kvadrat — eller en bit tekaka af samma storlek. Sedan detta inmundigats, gå vi upp för den mattbelagda trappan till första våningen. Trappafatserna äro dekorerade med lefvande växter. Vid ingången till »the drawing room» (förmaket) tillfrågas vi af en annan betjänt om våra namn, hvarpå dessa utropas inåt salongen. Några steg innanför dörren finna vi värden och värdinnan, som vi hälsa på: »How are you?» med en handskakning. Åtskilliga gäster är samlade, och hvarje ögonblick anlända nya. Rummet är af de vanliga tvådelade, ljusstyckade förmaken. Något annat rum står ej till gästernas disposition, så här blir snart mycket trångt, fastän en stor del möbler tycks vara utrymd och rummet är ganska stort. Sittplatser är det tydligen ej beräknadt på, ty stolarne äro mycket fåtaliga; alla äro på stående fot och snart så packade, att vi komma att tänka på »sillar i en tunna». Där borta se vi en bekant, han har äfven upptäckt oss; men skall han lyckas tränga sig hit fram? Efter många svårigheter. Vi försöka komma till en stol, och en stund sätter jag mig ned, men det är ej trefligt att sitta, när alla stå. Och så står man igen en kvart eller så; smått samspråkande om ett och annat, finner man därpå, att det är tid att smyga sig af, ty klockan är framåt 12. Där nere anmodas vi åter att intaga några förfriskningar innan affärden. Vid den sidan af buffeten, där kall fågel, sallad m. m. serveras, få vi oss en liten portion af något dylikt, som intages på stående fot. Därpå gå vi till kapprummen; nya gäster anlända alltjämt, medan andra jämte oss afresa.

Detta är fullkomligt teckadt efter naturen, men jag vill tillägga, att ofta vid dylika tillställningar

musik och sång äro anordnade för gästernas nöje. För närvarande är mycket fashionabelt att bland andra »entertainments» bjuda på »skirt dance» (kjoldans). En eller tvänne danserskor uppträda, klädda i nästan till golfvet nående ofantligt vida, goffererade kjortlar, med hvilka under dansen utföras med händerna allehanda svängningar och kastningar, alltunder det den dansande rör sig rytmiskt efter musiken. Den unga lady Russel — ryktbar för sitt mål om skilsmessa från sin man för ett eller par år sedan — har alltsedan dess slagit sig på denna dans som en »professional» och uppträder nu som betald danserska i den societet, där hon förut var en beundrad och afundad medlem.

Vid baler eller andra stora tillställningar tillgår här i allmänhet så, att en entreprenör vidtalas, som kommer ett par dagar förut (eller kanske blott samma dag) för att ordna allt som behöfves. Han spänner t. ex. ett tält med dubbla väggar öfver trädgården, som belägges med golf, därpå en linnematta, dekorerad med speglar, lefvande växter, ljuskronor, lampetter m. m. — och balsalen är i ordning. Om det är kallt, eldas ett par dagar mellan de dubbla väggarna, och en stor brasa brinner under dansen i en nyuppförd kakelugn. Vackra, luftiga och behagliga balsalar får man på detta vis, men nog kostar det pengar. Dansen är långsam och säffig samt pågår, så länge musiken varar; man samtalar under tiden, och mellan danserna går man till förmaket, blomsterrummet eller till salen, där buffeten är. Allt är omskapadt och gästerna äro flere hundra. Tillökning i möbler, som kan behöfvas, alla förfriskningar, upppassning m. m. anordnas af samme entreprenör, utan annat bråk för värdfolket än att blott — betala. Dagen därpå hämtas allt, och huset är snart åter i sitt gamla skick.

Låt oss nu betrakta ännu en sida af engelskt sällskapslif, nämligen de s. k. »Conversaciones», som gifvas, oftast i museer och stora samlingslokaler, af t. ex. en president i ett sällskap för detta samfunds medlemmar och deras damer: »the Society of Arts», »the Society of Antiquaries», »the Colonial Society» m. fl. mångfaldiga sådana. Gästernas antal kan uppgå till 10 à 12,000; lokalen (som t. ex. South Kensington museet) erhålles gratis, men belysning, upppassning, förfriskningar, musikalisk och annan underhållning betalas af inbjudanden, och, som man kan tänka sig, går detta till en betydande summa. Ett sådant presidentskap är dock i allmänhet blott för ett år.

Man ropas ut, hälsar på »värden och värdinnan» och går sedan omkring och ser på museet eller hvad som i annan lokal kan vara anordnad och utställt, studerar programmet och gå dit detta anvisar, att musik, sång, deklamation m. m. utföras, samt intager däremellan något af de alltid rikliga förfriskningarna.

Det har blifvit sagdt, att »det engelska folket tager sina nöjen allvarligt», och det är också fallet. Allt är mycket väl anordnad, mycket underhållande, men ingen ser ut — eller vill på något vis se ut — som hade han eller hon roligt. Det ligger en hel del af »reserve» i den engelska karaktären, men dessutom — det går ej an, det är ej »good manners» att visa sig glad och road. Man får ej visa sina känslor, det är en af det engelska lifvets första lagar.

Anna Fleetwood-Derby.

Ebenezer.

Skiss för Idun

af

Sophie Linge.

Hvarifrån han kom, den gamle juden, eller när han först flyttade in i det mörka rummet vid gränden, kände ingen af grannarne till, men en ljum höstmorgon stod fönstret till hans bostad öppet och själf satt han därinnanför, ifrigt sysselsatt med att laga ett par gamla skor.

Den murkna fönsterkarmen, grå och maskstungen af ålder, bildade till hans gula, skrynkliga ansikte — från hvilket en väldig näsa sköt ut i en imponerande buktning — en så passande ram, att en nutida konstnär ej skulle kunnat välja den med mera urskillning.

På fönsterbrädet låg en katt utsträckt och solade sig — var jag nära att säga — nej, så djupt in i den trånga gränden hittade aldrig en solstråle, och därför var också den knaggliga stenläggningen våt och slipprig af nattluften till långt fram på dagen.

Den gamle juden såg dock ej modfälld ut, där han satt vid sitt arbete. Bristen på sol och den unkna luften i gränden tycktes ej inverka på hans sinnesstämning. Tvärtom. Att döma af det tillfredsställda uttrycket i hans ansikte, fann han sig väl på sin trefot, och han sjöng med skroflig stämma en morgonsång, hvilken ljud underlig och främmande i den eljes så tysta passagen. Jag har aldrig hört en gammal örn sjunga och har en aning om, att det vore olämpligt att inregistrera en sådan bland sångfåglarnes stora släkte, men om en gammal örn verkligen genom något undantag blefve begåfvad med sångens sköna gåfva, skulle han ej kunna frambringa mera hesa och kompakta toner än dem, som Ebenezer tvingade fram ur sin gamla strupe denna morgon.

Ett par pojkar — på väg till skolan — kröpo upp, så tätt de kunde, till väggen midt emot och lyssnade till den underliga sången.

»Nej, men se på den, du! En så'n näsa han har, alldeles som en nedfälld markis. Å' så han sjunger se'u. Hva' kan den roliga figuren ha kommit från?»

»Ebenezer, Ebenezer snart till Palästina reser.»

»Nej, hör du, han kraxar om att resa till Palästina.»

Gossarne närmade sig försiktigt till fönstret, och juden fick nu syn på dem.

Katten blef också oroad, reste sig med krökt rygg från fönsterbrädet och började att fräsa.

»Hvad vill ni, pojkar,» frågade den gamle israeliten, »äro era skor trasiga? Då finnes den här, som kan sätta sulor under dem, på hvilka ni kan vandra till Kina, utan att de gå sönder.»

»Nej då! Men om vi få följa med er till Palästina, så vore de' mycke' stiligare. Ni sjöng så vackert om de' nyss, att en just kunde få lust att göra er sällskap.»

»Ja, hvarför inte,» svarade juden. »Lämna bara hit duktigt med gamla skor, ty det fattas ännu litet i reskassan.»

»Ebenezer, Ebenezer snart till Palästina reser.»

Nu var den första bekantskapen gjord, och snart var den gamle, besynnerlige lappsokmakaren känd öfver hela kvarteret under namnet elfenbensnäsan, en förvrängning af hans namn Ebenezer, men på samma gång en väl funnen beteckning för det karaktäristiska utsprånget i hans ansikte.

I fall juden hade varit mindre besynnerlig, så hade han kanske ej fått så många kunder, men nu dröjde det ej länge, innan fönsterbrädet var garneradt med gamla trasiga skodon i alla upptänkliga former och storlekar, och kisse måste till sist taga plats längst upp i ett snedvidret stöfvlskaft för att få vara när sin herre. De små gossarne och flickorna i grannskapet hade heller aldrig varit så tjänstvilliga att själfva bära sina skodon till lagning, och mödrarna ville också göra en titt till den egendomlige grannen, som försåg kvarteret med samtalsämne under de första dagarne.

Ty, det var ej nog med att han lagade

gamla skor. Därinne i det mörka rummet hade han också en besynnerlig blandning af de mest olikartade föremål, dels uppställda på en bred hylla, som löpte längs den ena väggen, dels placerade på golvet — ett antikvariat i smått — och det var denna samling, som tilldrog sig största uppmärksamheten.

»Men hvad skall ni då göra med alla dessa gamla saker,» frågade en dag den lilla blonda timmermanshustrun från huset midt emot. »De där kopporna t. ex., som inte ha några öron, så att en hygglig människa knappt kan hålla i dem, ifall man skulle dricka kaffe ur dem? Och det där gamla fatskrället se'n, som har lika många sinkor, som ni själf har rynkor i ert ansikte? Hvad ska' ni med det att göra?»

Ebenezer log ett bredt, medlidsamt leende.

»Göra geschäft med dem, lilla frun. Göra geschäft. Det finns kanske en och annan, som tycker mera om de där gamla pjäserna än om allt det granna, nymodiga kramet i bosättningsmagasinen.»

Timmermanshustrun ryckte på axlarna och tänkte med välbehag på sitt halfva dussin koppar därhemma i skänken. Tänk, hvad de ändå voro mycket vackrare. Med riktiga guldkanter och kulörta blomkvistar. De där öronlösa, bukiga tingesterna ville hon då visst inte hafva i stället, om hon också finge en hel krona i mellangift.

Snart var den första nyfikenheten stillad, men likafullt hittade man vägen till »Elfenbensnäsan» med sina slitna skodon, ty man hade nu kommit underfund med, att han var billigare än någon annan lappsomakare i trakten — ja, han hade ibland vägrat att taga betaldt för sitt arbete, om han såg, att kunden hade svårt att komma ut med betalningen. Ett par gånger hade man till och med funnit väl inlindade silfvermynt inpetade längs fram i tån på någon usel gammal stöfvel eller känga, som gått igenom hans konstförfarna händer, och gjorde man försök med att återlämna den funna skatten, skakade han blott på hufvudet och sade:

»Den katten, den katten! Han är dock ett förunderligt djur!»

Ingen kan därför undra på, att katten under sådana omständigheter snart blef lika populär som hans herre, och det fanns mera än en af grannarne, som var nog enfaldig att tro historien och skulle varit glad öfver att äga en sådan sparbössa.

Också gjorde en ung, förhoppningsfull man i grannskapet ett dumdrigt försök att sätta sig i besittning af det märkvärdiga djuret, men måste snart släppa sitt byte och gick ifrån striden med många och föga ärofulla blessyrer.

Så gick tiden framåt, och »Elfenbensnäsan» hade nu bott i gränden nära ett år samt under tiden blifvit allt mera afhållen af dem, som kommo i beröring med honom. Besynnerlig var han, det kunde då ej förnekas, och ändå besynnerligare såg han ut, men trots detta, hade han emellanåt en sådan värdighet i sitt sätt, att till och med grannskaps värsta tjuvpojkar fingo munnen tillstoppad, om de någon gång blefvo frestade att roa sig på hans bekostnad. Benämningen »Elfenbensnäsan» hade nu nästan öfvergått till ett hedersnamn och var långt mera populär än namnet Ebenezer.

Mot slutet af den andra sommaren kom timmermanshustrun en dag in till Ebenezer, blek och förgråten. Hon ledde sin lilla flicka vid handen och bar dessutom på en korg, som hon varsamt satte ned framför juden.

»Hur är det fatt,» sade denne och såg upp från sitt arbete, »några skor, som behöfva nya lappar?»

»Nej, nej,» sade hon sorgset. »Inga skor. Vi få nu slita på trasorna så länge. Gubben min ligger på lasarettet sedan en vecka tillbaka, och Gud allena vet, om han nå'n sin blir karl att ta itu med sitt arbete igen. Han föll ner ifrån ställningen och skadade sig mycket illa. Det är inte mycket med honom nu, ska' jag säga.»

(Forts. o. slut i nästa n:r.)

Några ord om Sveriges enda kvinnliga trädgårdsskola.

Som jag tror, att många mina medsystrar sväfva i okunnighet om, att i Sverige finnes en trädgårdsskola, där äfven kvinnliga elever mottagas, anser jag det vara lämpligt att i Idun, »damernas egen tidning», låta dem få några korta notiser om densamma.

Norrvikens trädgårdsskola, med vackraste läge, nära Bråviken, $\frac{1}{4}$ mil från Åby station, har nu fortgått i 2 år. Den är indelad i två kurser, en ett-årig, en tvåårig — den senare afsedd för dem, som tänka helt ägna sig åt trädgårdsskötsel. Kurserna börja 15 januari och fortgå med 14 dagars sommarlof till 15 december. Undervisningen sker dels teoretiskt, dels praktiskt. De unga flickor, som hittills besökt skolan, ha lagt hand vid de flesta praktiska arbeten — naturligtvis ej de tyngsta och gräfta — och funnit det både nyttigt och nöjsamt.

Då det tycks råda allmän förväning öfver, att det vintertid kan finnas arbete vid skolan, ber jag att få särskildt påpeka, att just den här tiden är synnerligen viktig, då de flesta försökningar nu försiggå, tidig drifning af vin, persikor etc. börjar, omplanteringar verkställas m. m. In i februari tillkommer fruktträdens beskärning etc.

Äfven höstmånaderna pågå diverse arbeten af vikt, så att det är öfverflödigt att under den kalla årstiden bevista skolan, skall ingen tro.

Då »trädgårdsfrågan» äfven blifvit vår och vi fått tillträde till ett nytt verksamhetsfält, böra vi söka bli kompetenta att där fylla vår plats och fylla den väl och därigenom bidra till trädgårdsskötselns höjande i vårt land. Ett behjärtansvärdt mål — eller hur, mina läsarinor?

—a.

Ur notisboken.

Kvinnointressena vid riksdagen. Som vi redan nämnt, har greffe Hamilton i en motion i Andra kammaren föreslagit en ändring i 9 kap. 1 § mom. 2 giftermålsbalken, hvarigenom hustru i regel skulle få dispositionsrätt öfver sin i boet införda egendom. Denna paragraf skulle då få följande lydelse: Öfver egendom, som hustrun infört i boet eller som under äktenskapet tillfallit henne genom gåfva eller testamente med villkor att den skall tillhöra henne, så ock öfver afkomsten af sådan egendom, råder hustrun, där ej, hvad angår egendom, som är gifven genom gåfva eller testamente, annorlunda blifvit om förvaltningar föreskrifvet. Kan hustrun genom eget arbete något förvärfva, däröfver må hon ock råda.

Hustruns ställning vid konkurs har enligt hittills gällande paragrafer i konkurslagen varit sådan, att vid förhör inför rätten eller domare hon varit skyldig biträdas af en af rätten eller domaren tillsatt god man. I en af k. m:t till innevarande riksdag afgifven proposition har ändring härutinnan föreslagits, i det att i § 140 i konkurslagen göres ett tillägg af innehåll, att ofvan nämnda förordnande af god man ej må mot hustruns bestridande meddelas.

*

En kvinnlig Chicagostipendiat. Chicagostipendiiinämnden har nu upprättat förslag till fördelning af statens resestipendier till Chicagoutställningen. En kvinna har ihågkommit, nämligen den bekanta slöjdinspektisen fröken Hulda Lundin, med ett stipendium på 1,000 kronor.

Från förenta staternas inre departements undervisningsbyrå har till fröken Lundin ingått kallelse

att såsom vicepresident deltaga i den kongress för skolfrågor, hvilken kommer att hållas i Chicago nästa sommar i samband med den stora utställningen. Fröken Lundin har antagit kallelsen.

*

En hundraåring. Ett jämnt sekel fyllde i måndags Charlotta Wilhelmina Fürstenhoff, dotter till kammarmusikus J. G. Fürstenhoff. Den gamla, hvilken sedan 6 år tillbaka vistas på det s. k. Drottninghuset, asylet för ålderstigna kvinnor, Johannsgatan 16, är oaktadt sin höga ålder vid den fullkomligaste hälsa och vet att med fullkomlig minnesklarhet berätta om händelser, som passerat för många, många år tillbaka. Hon mottog på sin hedersdag många besök och lyckönskningar från när och fjärran, bland dessa senare från både konungen och drottningen. Det torde hända, att vi återkomma för att närmare presentera den gamla för Iduns läsarinor.

*

Victoria Benedictssons (Ernst Ahlgrens) moder, änkefru Helene Sofie Bruzelius, född Sinerus, har afidit i Hörby i en ålder af nära 86 år.

*

Kvinnofrågan i Frankrike. Ibland kvinnosakens förkämpar i Paris råda något olika åsikter om, hur man bäst bör gå till väga för att vinna sitt mål. Några anse, att man »bör begära allt för att få något», andra anse, att man bör gå så småningom och börja med att begära sådana reformer, som äro så naturliga, att de knappast kunna röna motstånd, blott uppmärksamheten fästes på dem.

Några representanter för sistnämnda riktning ha till flere tusen personer utfärdat en inbjudning till bildande af en kvinnosaksförening.

Föreningen skulle bära namnet »Avant-Courrière» och skulle enligt programmet vara en sammanslutning af personer, som begära för kvinnan rätt att bevittna officiella och enskilda handlingar samt för den gifta kvinnan rätt att själf uppbära och förfoga öfver sin arbetsförtjänst.

*

Krinolinförbud. I nordamerikanska staten Minnesotas representantkammare har en motion framlagts, att tillverkning och försäljning af krinoliner skulle förbjudas i staten. Straffet för brott mot detta förbud skulle vara en månads fängelse och en plikt af 25 dollars.

*

En syster till Dostojevski, den berömda ryske romanförfattaren, har nyligen på ett gräsligt sätt omkommit i Moskva. Medan hon låg och sof, hade hennes lilla hund slagit omkull en fotogenlampa, som stod bredvid hennes säng, sängkläderna hade fattat eld, och innan någon hunnit till hennes hjälp, var hon död. Den olyckliga kvinnan var 69 år gammal.

Teater och musik.

Kungl. operan. Till firande af 10 årsdagen af Richard Wagners död hade direktionen för k. operan till i måndags föranstaltat en konsert, som uteslutande upptog kompositioner af den store tonsättaren, dock ingen ny sådan. Af orkesternummer upptog programmet uvertyren till »Tannhäuser», »Walkürenritt» ur »Valkyrian», »Charfreitagszauber» ur »Parsifal», förspelet till tredje akten af »Mästersångarne» samt den storslagna sorgmarschen ur »Götterdämmerung». Utförandet af dessa nummer företedde visserligen en och annan ojämnhet, men vittnade dock om korrekt uppfattning och pietet mot den afidne tonskalden. Dessutom utfördes Wolframs täflingssång ur »Tannhäuser» af hr Lundqvist, en aria ur »Den flygande holländaren» af hr Söderman samt Walthers prissång ur tredje akten af »Mästersångarne» af hr Ödmann. Alla tre sångarne röntes liksom k. hofkapellet och dess ledare hr A. Hallén lifligt och välförtjänt bifall af publiken. Till slut visades en af hrr Julius Kronberg och Oscar Björk anordnad tablå, i hvilken man såg Wagner vid sin flygel och omgifven af genier samt figurer ur flere af hans mera framstående operor. Tablåen visades flere gånger och applåderades.

Under inöfning att med snaraste uppföras är »Lo-hengrin».

I tisdags hade hr Ödmann sin jubileumsdag. Det var då tjuu år sedan han inträdde vid k. operan. Festprogrammet upptog andra akten ur »Romeo och Julia» samt »På Sicilien». Att hr Ödmann blef föremål för de mest stormande ovationer från sina

otaliga ej blott beundrarinnors, utan äfven beundrades sida, behöfva vi knappast nämna. Han tormligen höljdes af lager och blommor.

Från och med i går torsdag gifvas några dramatiska föreställningar å k. operan af den sedan flere år tillbaka här kände skådespelaren *E. von der Osten* med sällskap. Början har gjorts med »Edmond Kean». Bland öfriga stycken, som komma att gifvas, må nämnas »Otello», »Familiens olycksfågeln» m. fl.

Vasateatern blef i onsdags färdig med sitt nya program, hvilket upptager: 1) »Hector», lustspel i 1 akt; 2) »En soaré i Kåkbrinken», buffaoperett i 1 akt med musik af Offenbach, och 3) »Dockféen» (»Die Puppenfee»), pantomimiskt balettdivertissement i 1 akt med musik af Josef Bayer. I första stycket innehafves hufvudrollerna af fru Lindström, fröken Ohlsson, hrr Hagman, Ander och Strandberg. I andra stycket af fröken Hamberg, hrr Ander, Hagman och Lundin m. fl. Ut i »Dockféen» deltaga teaterns samtliga sjuetter jämte för tillfället engagerade till ett antal af 100 personer. Pantomimen är komponerad och inöfvad af balettmästaren Axel Kihlberg och på en lysande uppsättning äro inga kostnader sparade. Dekorationer och attribut äro från Carl Grabows atelier, kostymerna från Vasateaterns och fru Schliters atelier, det elektriska ljuset är anordnat af hrr Luth och Rosén, maskineriet af Vasateaterns maskinmästare hr A. Linderöth.

Solopartierna dansas af fruarna Agnes Christenson, Tolfström och Rönnblad, fröknarna Inez Kihlberg, Sigrid Eklöf, Davida Andersson och Lundblad samt hr Helge Kihlberg.

Vidare hinna vi ej nämna förrän i nästa nummer.

Hr *Reisenauers konsert*, som var bestämd att gifvas i tisdags, måste till följd af trafikhinder uppskjutas tills i onsdags, hvadan vi ej heller hinna omnämna densamma förrän i nästa nummer.

En lärarinnas roman.

En svensk kulturbild,

tecknad på verklighetens grund för Idun

af

Algot Sandberg.

(Forts.)

FJÄRDE KAPITLET.

Lille Petter Allgurén var en underlig pojke. Han var ett af dessa barn, om hvilka gamla gummor pläga säga: »Han lefver inte länge.» De stora blå ögonen blickade djupt och allvarligt. Stilla och allvarsamt var hela hans väsen och hans förstånd mera utveckladt än de flesta jämnårigas. Ofta kunde han gifva frågor och svar, som gjorde Kerstin stum af förvåning.

Aldrig var han lyckligare än under de små sängstunderna, med hvilka Kerstin troget fortsatte, då hon såg, att de öfvade ett godt inflytande på barnen. Han satt då med knäppta händer och lyssnade så girigt till hvarje ton, och ibland kunde han smyga sig fram och med skygg beundran granska gitarren. Kerstin lade märke härtill och lät honom någon gång bli kvar efter de andra, tog in honom i sin kammare och spelade för honom alla de sånger, hon kunde komma ihåg. Hvad den lille såg lycklig ut!

»Skulle du vilja lära dig spela själf, Petter?» frågade Kerstin.

Petter svarade inte, men hela hans magra ansikte lystes upp på ett sätt, som talade bättre än ord.

»Då skall du få det, Petter. Men först skall du fråga dina föräldrar, om de tillåta, att du stannar hos mig ett par eftermiddagar i veckan.»

När gossen kom till skolan nästa gång, haltade han, och hans ena öga var blått och igen-svullet.

»Kära Petter, har du slagit dig?» frågade Kerstin.

»Ja,» kom det skyggt till svar.

Men då lektionerna voro slut, följde Petter Kerstin in i kammaren.

»Jaså, du vill spela i dag? Nå en liten stund får det bli då. Ser du, jag skulle gå till pastorn.»

»Nej, jag skall inte spela, fröken, jag får inte för far. Men jag ville be fröken om förlåtelse.»

»För hvad?»

»Jo, jag narrades i dag, när fröken frågade, om jag fallit omkull och slagit mig.»

»Jaså, har du inte det?»

»Nej, pappa var full i går kväll, och när jag frågade honom, om jag fick stanna kvar och spela hos fröken, blef han så vild och slog mig så mycket, så mycket. Han hade nog slagit ihjäl mig, om inte mor kommit in. Men jag ville inte tala om det, så de andra barnen hörde det. Åh, jag har så ont, så ont i min sida.»

Kerstin fick tårar i ögonen. Stackars liten! Inte hade han fått mycken glädje af hennes erbjudande, och hon nästan anklagade sig själf för att ha varit skulden till hvad som hänt. Då Petter fortfor att klaga öfver sin höft, klädde Kerstin af honom för att se, hur det var fatt. Hon ryste öfver hvad hon såg. Den lilla kroppen bar öfverallt märken efter tunga sparkar — stora, blåa märken, som ömmade, då hon vidrörde dem. Kerstin förstod, att gossen måhända hade tagit skada af misshandeln, och att han behöfde läkarhjälp. Så kände hon vreden uppstiga öfver den usle faderns beteende, och hon föresatte sig att gå in till honom och riktigt läsa lagen.

»Kan du följa med mig, Petter?»

»Ja, om fröken bara inte går för fort.»

»Jag tänker gå med dig hem.»

»Nej, nej, snälla fröken! Far är full i dag också, och han göra illa fröken.»

»Det har ingen fara. Kom, så gå vi.»

Petter fick hålla Kerstin under armen, medan de gingo den frusna vägen framåt. Vintern hade nämligen inträdt. Ju närmare de kommo Petters hem, desto enträgnare bönföll han Kerstin att icke gå med in. Men hon var orygglig i sitt beslut.

»Hemmet» bestod af en usel koja inne i skogen. Genom ett trasigt, med papper halft öfverklustradt fönster visade ett matt ljussken vägen dit. Kerstin knackade, utan att få något svar. Så steg hon in.

En unken, i högsta grad skämd luft slog henne till möte. Ett talgljus, som stod på den öppna spisen, upplyste svagt det låga rummet, som var nästan blottadt på bohag. Vid en vagga låg en kvinna på knä och sökte vyssja ett litet barn till sömn. I ett annat hörn sutto fyra andra, alla mindre än Petter. Längst bort stod en säng, där någon låg och sof. Kerstin antog, att det var fadern.

»God afton,» hälsade hon allvarsamt.

Kvinnan reste sig och begynte släta ut håret, hvarpå hon neg djupt.

»Åh, den nya skolmamsellen, som Petter talat så mycket om.»

»Jag kommer för att tala med er man,» sade Kerstin allvarsamt. »Han är väl hemma?»

Hustrun såg sig rädd och villrådig omkring.

»Ja, nog är han hemma alltid, men han är...»

»Full, tänkte du väl säga,» inföll i detsamma en hes röst, och mannen reste sig i sängen. »Nej, det var lögn, att Anders Petter Allgurén är full. Jaså, är det hon, som vill lära barnen spela på sina helvetesinstrument?»

»Den saken förstår ni inte,» svarade Kerstin, »men hvad en gammal karl, allra helst en far, borde förstå, är att han inte har rätt att misshandla sina barn.»

Allgurén klef ur sängen, och Petter smög sig till syskonen.

Med rynkade ögonbryn gick karlen emot Kerstin.

»Hvafalls,» röt han, »kommer hon och vill lära mig, hur jag skall aga mina barn. Dra åt fanders! Man leker inte med mig, skall jag säga henne, min fina fröken. Petter är en odåga, och smörj skall han ha, till jag tagit alla grillen ur skallen på honom.»

»Men ni slår honom ju fördärfvad, människa.»

»Det var lögn! Petter!»

Gossen kom darrande fram. Fadern grep honom i armen.

»Jaså, du har skvallrat, din otäcka unge! Det skall du få för.»

Och han började ruska honom vildt. Kerstin fattade honom i armen.

»Är ni galen, människa! Det måtte väl finnas rättvisa till i världen. Akta er och släpp gossen.»

»Jag släpper honom, när jag vill, och för att ni skall se, hur litet jag bryr mig om, hvad ni säger, skall pojkrackarn få sig ett duktigt kok stryk midt för edra ögon.»

»Slå mig inte, far, slå mig inte!» skrek Petter i ångest. Den stackars hustrun vred händerna, och de öfriga barnen började gråta.

Kerstin kände, hur hon bleknade. Gråten stockade sig i halsen på henne... hon visste knappt till sig.

Karlen tog den lille Petter som en vante och lade honom öfver sitt knä. Gossen var som förlamad af skräck.

Så föll det första, tunga slaget af den grofva handen.

Utän besinning hade Kerstin rusat fram, och

innan den grymme mannen hann slå det andra slaget, träffade en duktig örfil hans ena kind. Det var Kerstins behandskade hand, som utdelat den.

Alldeles förbluffad släppte fadern barnet i golfvet och såg på Kerstin, som med blixtrande ögon stod framför honom.

»Våga inte att slå en gång till,» sade hon flämtande, »eller vid Gud!...»

Karlen slog till ett hänskratt, blef ett ögonblick stående orörlig. Så sträckte han ut handen och tog sin mössa, som hängde på en spik och gick mot dörren. Kerstin rörde sig ej.

»Dra åt...!» röt han till, grep henne i axeln och slängde henne undan, så att hon föll omkull på golfvet, hvarpå han, utan att säga ett ord, gick ut.

Häpnaden hade förlamat allas tungor. Hustrun såg först efter den bortgående mannen, sedan på Kerstin, som rest sig och borstade af sig. Petter hade krupit tillbaka till sitt hörn.

»Det är ju förfärligt!» utbrast hon och föll i gråt. Kvinnan började också snyfta.

»Ja, kära fröken, sådan är han. Mig gör det ingenting, jag är så van. Men de stackars barnen.»

»Det måste bli annorlunda, madam, jag skall tala med pastorn. Men jag vågar inte lämna er.»

»Det har ingen fara, mamsell, nu kommer han inte hem i natt, det är jag säker om. Och i morgon bittida skall jag skicka bort barnen. Hade jag haft mod att göra det ni gjorde nyss första gången han började grassera, hade nog mycket varit annorlunda nu. Det skall väl bli bättre en gång, hoppas jag. Antingen slår han snart ihjäl sig, eller också blir han ihjälslagen.»

Ytterst upprörd anlände Kerstin till prästgården. Hon omtalade genast för kyrkoherden, hvad som hänt. Han hörde allvarsamt på.

»Jag vet, att Allgurén är en vild karl,» sade han, »och jag beklagar, att ni kom i delo med honom. Emellertid skall jag fara dit i morgon bittida. Blir det ingen annan råd, få vi taga barnen ifrån honom.»

I prästgården träffade Kerstin både skollärare Lager och hans hustru Lovisa samt fröken Vallin, hvarjämte hon blef presenterad för en kandidat Filén, som läste på prästen och under ett par veckor, medan kyrkoherden Magni varit bortrest, uppehållit predikoskyldigheten inom pastoratet. Det var en vacker, blond och högväxt ung man med ett ytterst sympatiskt sätt. Som han råkade till att känna några af fru Lovisas bekanta, lade hon afundsjukt beslag på honom under nästan hela aftonen.

»Jo, ni har just ställt till det vackert ni, fröken Sangvin,» sade kyrkoherden skrottande. »Det var inte långt ifrån, att ni blifvit å håle bränd.»

Kerstin såg förvånad på honom och frågade:

»Hvarför det?»

»Jo, några af gummorna här hade fått för sig, att ni var katolik och sålde aflatsbref.»

»Jag?»

»Just ni! Ni måtte åt edra småttingar ha delat ut några bokmärken, och det var de, som vållade hela oredan.»

»Ja, men det var då högst oskyldigt, tycker jag. Jag köpte en karta af en kringvandrande krämare. Det var bara till mellanlägg i böckerna.»

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Ur en Stockholmsfrus hushållsbok.

(Svar från »Erfaren husmoder».)

I slutet af förra året förekom å vår frågeafdelning under n:r 309 följande fråga:

Huru mycket kan i Stockholm anses normalt i s. k. matpengar för en familj på två personer med en tjänariuna, då fordringarna äro enkel husmanskost och då inga bjudningar förekomma?

Denna besvarades i n:r 1 för i år af »Erfaren husmoder». Hennes svar framkallade allmänt intresse, för att ej säga en smula uppståndelse bland våra Stockholmsfruar, som i allmänhet tycktes vara böjda anse hennes beräkningar allt för låga att vara utförbara.

De många framställda önskingarna om en närmare detaljerad redogörelse har hon nu tillmötesgått i följande skrifvelse, som inkommit till redaktionen:

På särskild begäran vill »erfaren husmoder» härmed lämna en ytterligare redogörelse från sitt lilla hushåll för tre personer, ehuru det icke sker utan tvekan, enär hon befarar, att det skall framkalla åtskilliga anmärkningar och skarpa omdömen, liksom hon väl vet, att få personer skola vilja besinna, att hvad som passar för *somliga* människor, synnerligast för dem, som vant sig vid och af sina föräldrar blifvit uppfostrade till ett måttligt och sparsamt lefnadssätt, alls icke anstår dem, som vilja lefva på ett annat vis. Svårt är äfven att kunna sammanfatta denna redogörelse, som ju helst önskas tämligen detaljerad, i så sammanträngd form, att den icke allt för mycket inkräktar af Iduns utrymme. Jag måste därför yttra mig i så sammanträngd natur som möjligt.

Något som glömdes i min förra uppsats var, att af mina hushållspenningar icke behöfver köpas potatis. som vi om höstarna taga från landet för vårt vinterbehof. Äfven blef af misstag sagdt, att vår dagliga ranson af mjölk var två liter, hvilket bör rättas så, att vårt *vanligaste* dagliga behof däraf är 2 liter, men *ofta* mera.

Hufvudsaken vid alla inköp af matvaror är att det sker med urskilning; man måste på samma gång välja det som är *bra* och dock icke *dyrast*. Af köttvaror bör ej köpas mera isender, än man beräknar behöfves antingen för 1, 2 eller 3 måltider. Oxkött till stek för 3 personer bör för ett pris af 1,50 kr. räcka till 3 måltider, ett ordinarnt höns, eller tupp, till 2 middagar, och till köttbullar för en middag räcker oxkött för 50 öre jämte ett litet stycke talg, som man vanligen får »på köpet» eller köper för 5 öre. Kalf- och fårkött ställer sig något dyrare. För hotchpotsoppa till en middag räcker ett stycke fårbringa för 75 à 80 öre, då största delen af det kokta köttet sparas till en annan middag.

Kaffe, socker och smör äro de dyraste artiklarna i ett hushåll, och man måste ytterst noga kontrollera därmed, såvida de icke skola blifva allt för odyra. Jag vill icke specificera, huru mycket häraf som räcker i veckan för vårt hushåll — det skulle

blott gifva anledning till åtskilliga anmärkningar och kommentarer — men jag tillråder istället hvarje ung oerfaren fru att härom muntligt rådföra sig med några äldre, sparsamma och erfarna husmödrar.

För Eder, som särskildt önska få veta något utförligare om våra måltider, vill jag nämna, att min mans frukost består af en stor kopp kaffe, smör och bröd (vanligen 2 st. franska), några skorpor, ett glas mjölk och ibland litet kalkskuret kött. Min och jungfruns frukost är ungefär likadan. Våra middagar bestå af 2 rätter lagad mat och någon gång äfven af en tredje liten rätt. En smörgås med litet mild ost börja vi vanligen våra middagar med. Vår kvällsmat är vanligtvis bestående af uppkokt varm mjölk med smörgås och skorpor eller gryngröt eller välling samt något litet kalkskuret. Härtill, enligt eder önskan, en ungefärlig redogörelse för en veckas middagsmatordning, som dock ofta varierar och emellanåt intager någon förnämligare rätt, såsom af höns, renstek, fisk o. s. v. allt efter råd och lägenhet. Jag vill nu blott nämna en enkel vecka:

Söndag: Oxstek med potatis, eller stufvad macaroni. Öl eller mjölk. En liten kaka (2 ägg, 1 kvarter (3/3 dl.) mjölk, hvaraf grädde för 13 öre, 1 dryg sked rifven citron) gräddad i form i ugnen.

Måndag: Hotchpotsoppa (kokad på fårkött, ett par sönderskurna morötter, potatis). Risgrynskaka med saftsås (1/2 kvarter (16 cl) risgryn halfkokas och uppblandas med två vispade ägg, tunn grädde för 13 öre, en struken sked mjöl, smör som en äggula, litet salt och rifven citron).

Tisdag: Oxstek (af söndagens) med potatis och sallad. Äggvälling.

Onsdag: Kabiljo mnd äggsås, potatis. Manna-grynsgröt med mjölk.

Torsdag: Ärtor med fläsk (fläsk för 25 öre). Tunna pannkakor med sylt.

Fredag: Ärtsoppa (af förra dagens ärtor) med stekta brödtärningar. Något kött, öfverblifvet sedan föregående dagar, potatismos. Ett glas mjölk.

Lördag: Stekt fisk med stufvad potatis eller gröna ärtor. Gryngröt af ris-, korn- eller hafregryn med mjölk. Eller också på lördagen: fiskpudding af öfverblifna kabiljobitar, som urbanas och hackas fint och uppblandas med 2 vispade ägg, tunn grädde för 13 öre, 1/2 kvarter (16 cl) halfkokta risgryn, litet socker och salt; ätes med god sås och potatis.

En mjölkkrätt som vi ofta äta, är »hetvägg», då man helt enkelt anrättar de mjuka skorporna (eller bullarna) så, att man rifer några stömandlar, uppblandade med 2 à 3 bittra, blandar därtill ett par skedblad fint socker och ett skedblad gräddmjölk, och denna massa breder man sedan mellan de isärskurna bullarna.

Ibland äta vi äfven palt med fläsk. God kakkalt får man köpa i Gamla hushållsskolan härstädes, där vi äfven ibland köpa en köttkorf. En hufvudsak är naturligtvis, att all mat tillagas på samma gång smakligt och dock sparsamt. Man får vara försiktig med salt och sött samt andra kryddor.

Både af smak och princip föredraga vi sådan på samma gång närande och törstsläckande »supanmat» som grötar och annan mjölkmat, krämer och fruktsoppor framför starka köttosporer, hvilka senare alltid framkalla törst. Öl dricka vi ytterst sällan, och jag är öfvertygad om, att den erkändt skicklige läkare har rätt, som säger, att »nutidens myckna öl-drickande vid måltiderna är en skadlig vana, som förorsakar pussighet och dälliga vätskor samt väcker, synnerligast hos den uppväxande ungdomen, ett stegradt begär efter starka drycker.»

Då man har främmande, blir det naturligtvis, eller rättare sagdt *vanligtvis*, alltid extra utgifter, och om Ni är nog ordentlig att anteckna dessa utgifter, skall ni snart finna att sådana uppgå till betydliga summor.

Och till sist, en vänlig hälsning till hvarje ung, oerfaren husmoder, som allvarligt vill bemöda sig om att fylla sina plikter, såväl de smärre som de större, inom hemmets värld!

Innehållsförteckning.

Ida Guldbland. (Med porträtt.) — Modellen; poem af Anna Knutson. — En liten gnista; af »-stern». — Hafva vi någon folksång? af Mathilda Langlet. — På Mars. — Iduns pristäfning. — Londonskt sällskapslif; bref till Idun från Anna Fleetwood-Derby. — Ebenezer; skiss för Idun af Sophie Linde. — Några ord om Sveriges enda kvinnliga trädgårdsskola; af — a. — Ur notisboken. — Teater och musik. — En lärarinns roman; en svensk kulturbild, tecknad på verklighetens grund för Idun af Algot Sandberg. (Forts.) — Från Iduns läsekrets: Ur en Stockholmsfrus hushållsbok. (Svar från »Erfaren husmoder.») — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Trenne grupper, tretton stycken, det är måttet på mitt hela, som nog vållar möda mycken båd' att gissa och att dela, ty ett slutadt hundratat tankenötter ur mitt skal trilla fram att skärpan pröfva hos en hvar, som vill sig öfva. Eljes är jag för det mesta ganska böjlig, mjuk och fin och, då sorten är den bästa, delvis blank som fint porlin. Manfolk plär mig taga gärna uti stor intimitet; hos dem får jag blifva kvar ofta nog i flere dar; men hos ingen enda tärna jag fått insteg, som man vet, fast ibland för upptägs skull jag fått fanna deras hull. Tvänne element samt järn varit städs min fågrings värn. Med dem har jag återvunnit gunst hos herrar gång på gång, fast min tid ej blifvit lång; och i längden har jag funnit, att hos kavaljer med »chic» fortast städs min gunst förgick. Sist jag liksom allt i världen skattar åt förgängelsen, men jag lever upp igen — ej likväl att tjäna flården. Nej — att ifrån trakt till trakt sprida bildning, vett och makt! Nu ej mera om mitt hela — låt oss börja att mig dela.

Skatt från skog och lundar är riddarstätt och roddarbåd. Harens gård är vetenskapen. Gammal, gifmild guddoms vapen.

Hvad som en naturlig sak, mellan bark och träd sig sticker. Slinka, som just i icke kvick är. Kvinns prydnad, fäst där bak. Slöseri och slarf med väta. Förutsättning för en träta. Sjöodjur med många svansar. Ofta tillbehör till fransar. Ringa trupp i svart och rödt, som dock mångens lif förödt. Låcker spis för barn och grisar. Hvad ombord man lugnast prisar. Världens allra trängsta gräns. En produkt af trä, som bränns. Term som rör osteologen, men ock den, som plöjer vägen. Hvad än aldrig hafvet var. Laggild son af hornprydd far. Mänförmörkelse för gubbar. Ord, som brukas kan om stubbar. Låckerhet, där står i ry allra mest i »Kongens by». Gångare af baby riden. En med hjärnan lindrigt vriden. Gift, som röjes af sin lukt. Hvad som villkor är för frukt. Ett fodral för femininer. Och ett dito för trichiner. Rep, som lif har satt i fara, många fler än bödelns snara. Hvad just ingenting är värdt. Hvad kompassen styrman lärt. Afgud, som nationer mördat. Kraft, som himlen återbördat. Hvad som aldrig blef plural hos en viss, berömd gen'ral. Kunskafrämjare för barnen. Hafstribut i fiskegarnen. Pjäs som ej får saknas i brygga eller bryggeri. Mål för mångens ungdomsböner. Ursprung för all jordens söner. Jägare i vindens rike. Icke kung, men konungs like. Räkneord, som smakar trä. Lifsvillkor för folk och få. Klump af trä, dock kungabane. Fredlig fru till ärgint hane. Hvad ni vill: vikt eller ton. Natlig jägare på mon.

Hvad en dumbom ej presterar och en trilsk ej accepterar. Pulver, som ett yrke föder. Egenskap som ingen göder. Ledare på spårlos ban. Hvad Per Olsson kör till sta'n. Nödig sak för båt och tunna. Klosters skänk till munk och nunna. Hvad ibland man ser på scenen, men i lifvet mest hvar dag. Hvad som oftast hör till benen. Dödens regn i blodigt slag. Man, hvars yrke blef nödvändigt, när man byggde Babels torn. Plagg för båda könen händigt. Skönhetsmask, ibland med horn. Yrkesterm, som nyttjas i smedja och bokbinderi. Epitet, som ofta ges älskare och diamanter. Styggelse för jungfrutanter. Hvad som står i hvar katkes. Svensk benämning på kvartett. Hvad den skälls, som saknar vett. Nödig dygd hos projektülen. Hvad som ofta sätter stilen uppå frökens nya hatt. Hvertill all sin lit han satt, krymplingen, som drog kring bygden. Hvad gör sus i julebygden? Manlig klang, men kvinnökön. Krigarns stundom enda lön. Mystiskt väsen, doldt i skogen. Hvad man ofta hör på krogen. Fiende till vapengläns. Lek, som saknar vett och sans. För ett bröllop kinkigt hinder. Hvad gaf pysen bleka kinder? Hvad som plägar böra till granna tal och läckra plättar. Sångerska med ledig drill. Hvad man fodra kan af jättar. Hvarförutan skeppen stanna trots båd' segel, skruf och panna. Egodel, som vinnes först, när man lifvets gräns passerar. Hvad som Kaschmir bäst presterar. Smaklig sommarbot för törst. Bästa gymnastik för magen. Högsta ändamål med lagen.

Ledsam ursäkt för besök. Eld som släcks i Ragnarök. Substitut för hatt och kapp. Ledsam frukt af seder slappa. Hjärtats gifna tillbehör i en diktning, nu ur modet. Någoting, som väsen gör och hos mången svalkar blodet. Hvad du slösar tusental, utan att dock fattig blifva. Hvad som arga sår kan rifva. Hvad en tös plär ha på bal. Hela lifvet klädd i sorg, först i döden färger glada. Hvad som vället mycken skada, nyligen vid Göteborg. Så en krafträtt, nationell. Hvad därtill bör prompt serveras. Och till sist en köksmansell, som af Glunten presenteras.

Nu jag fyllt mitt hundratat, kunde gifva lätt på köpet, ty jag stode ej i stöpet än på länge i mitt val. Men jag börjar »mangle krefter», ni är säkert trött också; därför bäst jag skänker efter alla dem, som återstå.

Lösningar.

Logogryfen: Snöflingan; löf, lön, söl, sal, gin, niga, glas, öl, al, lin, föl, gös, fnös, få, sil, fil, alf, lins, Nina.

Dubbelaritmogryfen: Fig. A): Nasr Eddin; fig. B): Punkt, Elise, Rajah, Sinne, Iller, Senegal, England — Persien, Teheran.

Charaden: Liknöjdhet. Ifyllningsgatan: Astrid, Örebro, Carmen, Tulpan, Aborre, Granat.

Förvandlingsgatan: 1) Idegran, 2) Themse, 3) Edmund, 4) Lissabon, 5) Elfkarleby, 6) Falköping, 7) Oldenburg, 8) Noshörning. — »I telefon».

Dechiffreringsuppgiften: »Kampen för tillvaron». Lösningen erhålles genom att börja alfabetet först vid tredje bokstafven i ordningen och låta denna betyda a. Således c = a, d = b o. s. v.

Prima Tvätt-Tvål... den bästa i handeln... Hyllin & C:s Fabriks-Aktiebolag... 31 Östergötageatan 31, Stockholm.